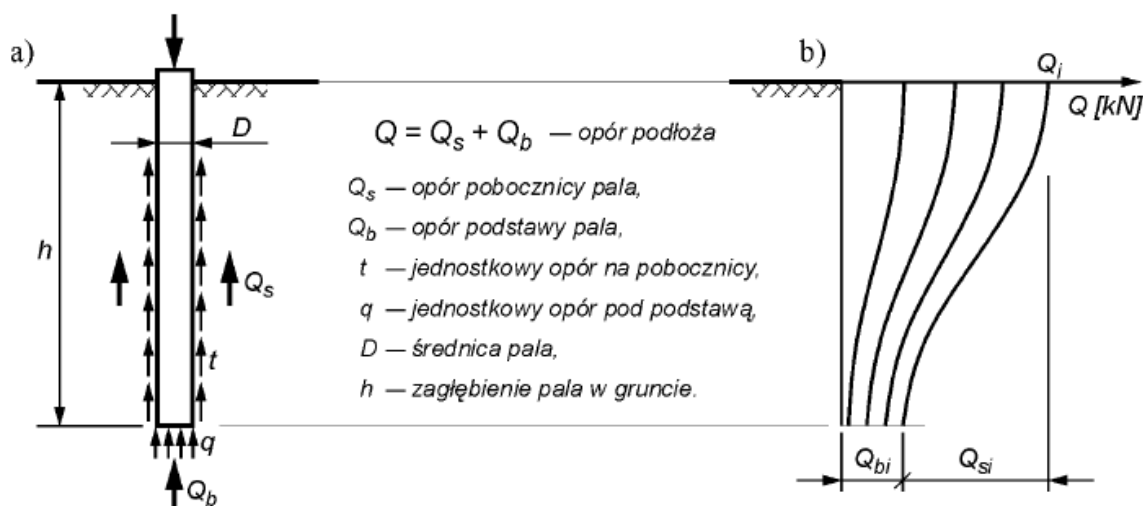

NOŚNOŚĆ PALI POJEDYNCZYCH

Rys. 1. Pal w podłożu gruntowym: a) oznaczenie podstawowe, b) rozkład oporów

Obliczenia wykonuje się według PN-83/B-02482 „Fundamenty budowlane. Nośność pali i fundamentów palowych” oraz „Komentarza do normy PN-83/B-02482, autorstwa M. Kosseckiego (PZliTB, Szczecin 1985).

Opis poniższy odnosi się do przepisów normy PN-83/B-02482 „Fundamenty budowlane. Nośność pali i fundamentów palowych”. Dotyczy to szczególnie pojęcia wysokości zastępczej (h_z) do wyznaczenia poziomu interpolacji.

Warunek nośności dla pali obciążonych osiowo:

$$Q_r \leq m \times N$$

N – obliczeniowa nośność pala (N_t – pal wciskany; N^w – pal wyciągany)

$$N_t = N_s + N_p$$

$$N_s = \sum S_{si} t_i^{(r)} A_{si} \quad N_p = S_p q^{(r)} A_p;$$

$$N^w = \sum S_i^w t_i^{(r)} A_{si}$$

N_p – opór podstawy pala [kN],

N_s – opór poboczniczy pala wciskanego [kN],

- A_p – pole przekroju poprzecznego podstawy pała [m²],
 A_{si} – pole pobocznic pała zagłębionego w gruncie w obrębie warstwy i [m²],
 $q^{(r)}$ – jednostkowa, obliczeniowa wytrzymałość gruntu pod podstawą pała, $q^{(r)} = \gamma_m \cdot q$
 $t_i^{(r)}$ – jednostkowa, obliczeniowa wytrzymałość gruntu wzdłuż pobocznic pała,
w obrębie warstwy i , $t_i^{(r)} = \gamma_m \cdot t_i$

Dla pali żelbetowych wykonanych w gruncie pod osłoną rury obsadowej, jako A_p przyjmuje się pole odpowiadające zewnętrznej średnicy tej rury.

W przypadku pali Franki można uwzględnić poszerzenie podstaw pali, przyjmując zamiast A_p jako pole przekroju poprzecznego wartość 1,75 A_p dla podstawy formowanej w gruncie niespoistym, 1,5 A_p w gruncie spoistym. W przypadku pali Vibro można przyjmować 1,10 A_p , lecz tylko dla gruntów niespoistych. W przypadku pali z poszerzoną podstawą należy wg PN-83/B-02482 przyjmować do obliczania pola przekroju A_p średnicę zastępczą 0,9 D_r , gdzie D_r odpowiada średnicy poszerzonego otworu.

Wyznaczanie wartości $q^{(r)}$

Wytrzymałość obliczeniowa gruntu pod podstawą pała. Wartość jednostkowej obliczeniowej wytrzymałości gruntu pod podstawą $q^{(r)}$ wyznacza się na podstawie wytrzymałości granicznej q , przyjmowanej wg tablicy 1, w zależności od rodzaju gruntu oraz stopnia jego zagęszczenia I_D lub stopnia plastyczności I_L . Przy obliczaniu wytrzymałości obliczeniowej $q^{(r)}$ należy stosować, zgodnie z PN-81/B-03020 p.3.2, współczynnik materiałowy gruntu określony jak dla I_D lub I_L , $\gamma_m \leq 0,9$.

Wytrzymałość obliczeniową gruntu $q^{(r)}$ wyznacza się ze wzoru:

$$q^{(r)} = \gamma_m q$$

Dla gruntów bardzo spoistych i zwięzłych spoistych ($\Phi_u = 0$) można przyjmować do obliczeń:

$$q^{(r)} = 9s_u^{(r)}$$

gdzie:

$s_u^{(r)}$ – wytrzymałość obliczeniowa gruntu przy ścinaniu (bez konsolidacji i odsączenia wody z próbki) mierzona „in situ” sondą krzyżakową lub określona na próbkach nienaruszonych w aparacie trójosiowego ściskania.

Tablica 1 Wartości charakterystyczne jednostkowego granicznego oporu gruntu pod podstawą pała q [kPa]

Nazwa gruntu	Stopień zagęszczenia			
	$I_D = 1,00$	$I_D = 0,67$	$I_D = 0,33$	$I_D = 0,20$
Żwir, pospółka	7750	5100	3000	1950
Piasek gruby i średni	5850	3600	2150	1450
Piasek drobny	4100	2700	1650	1050
Piasek pylasty	3350	2100	1150	700
	Stopień plastyczności			
	$I_L < 0, \omega = 0$	$I_L = 0, \omega = \omega_p$	$I_L = 0,50$	$I_L = 0,75$
Żwir gliniasty, pospółka gliniasta	4150	2750	1650	850
Piasek gliniasty, glina piaszcz., glina, glina pylasta	2750	1950	850	450
Gлина piaszcz. zwięzła, glina zwięzła, glina pylasta zwięzła, il piaszcz., il, il pylasty	2800	1950	800	400
Pył piaszczysty, pył	1850	1250	500	250

Zależność $q^{(r)}$ od głębokości i średnicy pała. Wytrzymałość gruntu pod podstawą pała q (tablica 1) przyjęto dla głębokości krytycznej $h_c = 10,0$ m i większej, mierząc od poziomu terenu oraz dla średnicy $D_0 = 0,4$ m. Dla głębokości mniejszych niż h_c należy wartość q wyznaczyć przez interpolację liniową, przyjmując wartość zero na pierwotnym poziomie terenu.

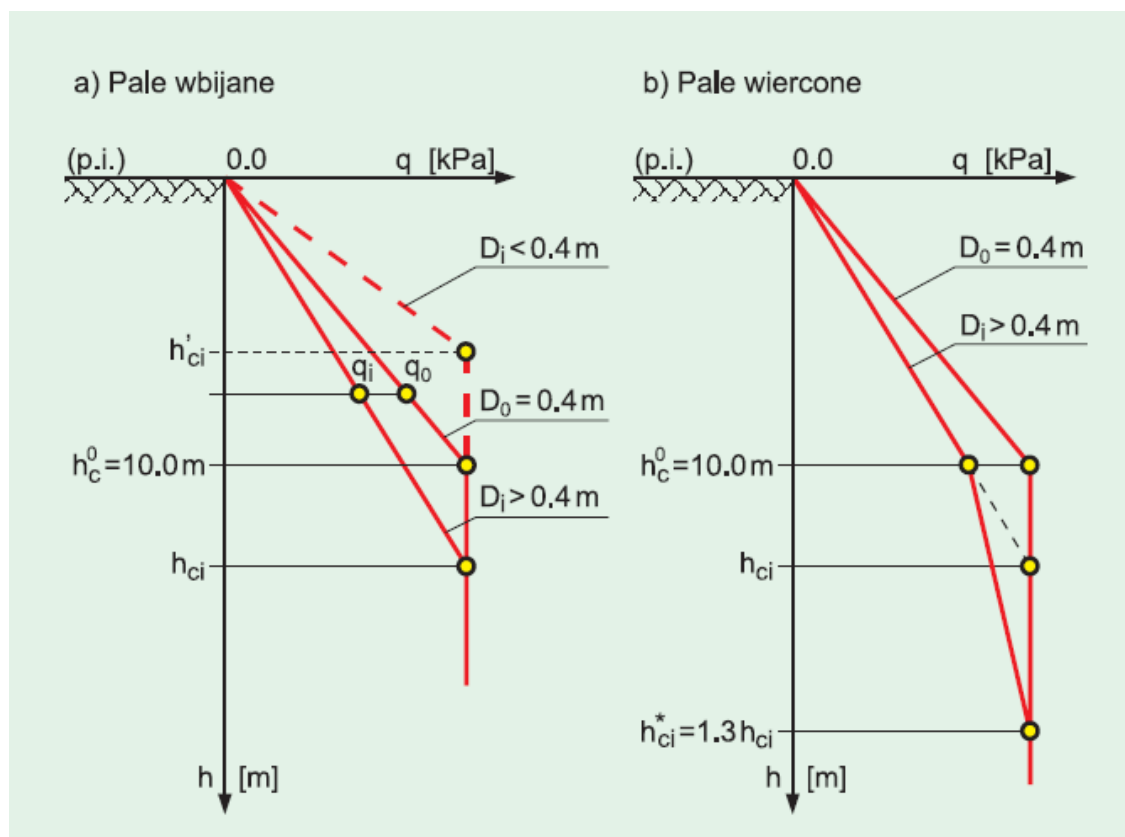
W gruntach niespoistych średnio zagęszczonych i zagęszczonych należy uwzględnić wpływ średnicy podstawy pała na h_c wg:

$$h_{ci} = h_c \sqrt{\frac{D_i}{D_0}}$$

Dla pali typu Franki i Vibro w tym przypadku należy przyjmować średnicę trzonu pała. Wartości q_i oblicza się zgodnie z rys. 1a.

Dla pali wierconych o $D > 0,4$ m (grunt niespoisty $I_D > 0,33$), głębokość krytyczną określoną zgodnie ze wzorem należy zwiększyć o 30% ($h_{ci}^* = 1,3 h_{ci}$), zgodnie z rys. 1b.

Dla pozostałych gruntów (wymienionych w tabelicy 1) wartości q nie zależą od średnicy pała i po przekroczeniu głębokości krytycznej $h_c = 10,0$ m przyjmują wartości stałe niezależnie od głębokości.

Rys. 1. Interpolacja jednostkowego oporu granicznego pod podstawą pała q (grunty niespoiste)

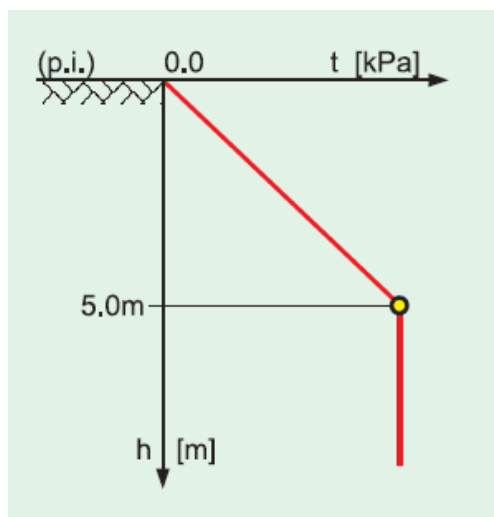
(www.pg.gda.pl/~tbrzo)

Wyznaczanie wartości $t^{(r)}$

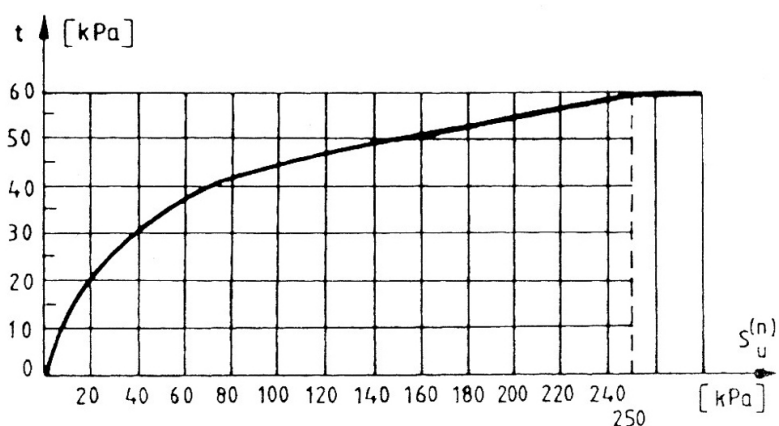
Wartość jednostkowej obliczeniowej wytrzymałości gruntu wzdłuż pobocznic $t^{(r)}$ wyznacza się na podstawie wytrzymałości granicznej t przyjmowanej wg tabelicy 2 zależnie od rodzaju gruntu oraz stopnia jego zagęszczenia $I_D^{(n)}$ lub stopnia plastyczności $I_L^{(n)}$. Przy obliczaniu wytrzymałości obliczeniowej $t^{(r)}$ należy stosować współczynnik materiałowy gruntu $\gamma_m = 0,9$, zgodnie z PN-81/B-03020, określony jak dla I_D lub I_L .

$$t^{(r)} = \gamma_m t$$

Dla gruntów bardzo spoistych i zwięzło spoistych można przyjmować do obliczeń wartości t zależnie od wytrzymałości gruntu przy ścinaniu, bez konsolidacji i odsączania wody z próbki $s_u^{(n)}$ wg rys. 3.

Rys. 2 Interpolacja jednostkowego oporu granicznego na poboczniczy pała t
 (www.pg.gda.pl/~tbrzo)

Rys. 3 Zależność wytrzymałości gruntu wzdłuż poboczniczy t od wytrzymałości gruntu przy ścinaniu s_u

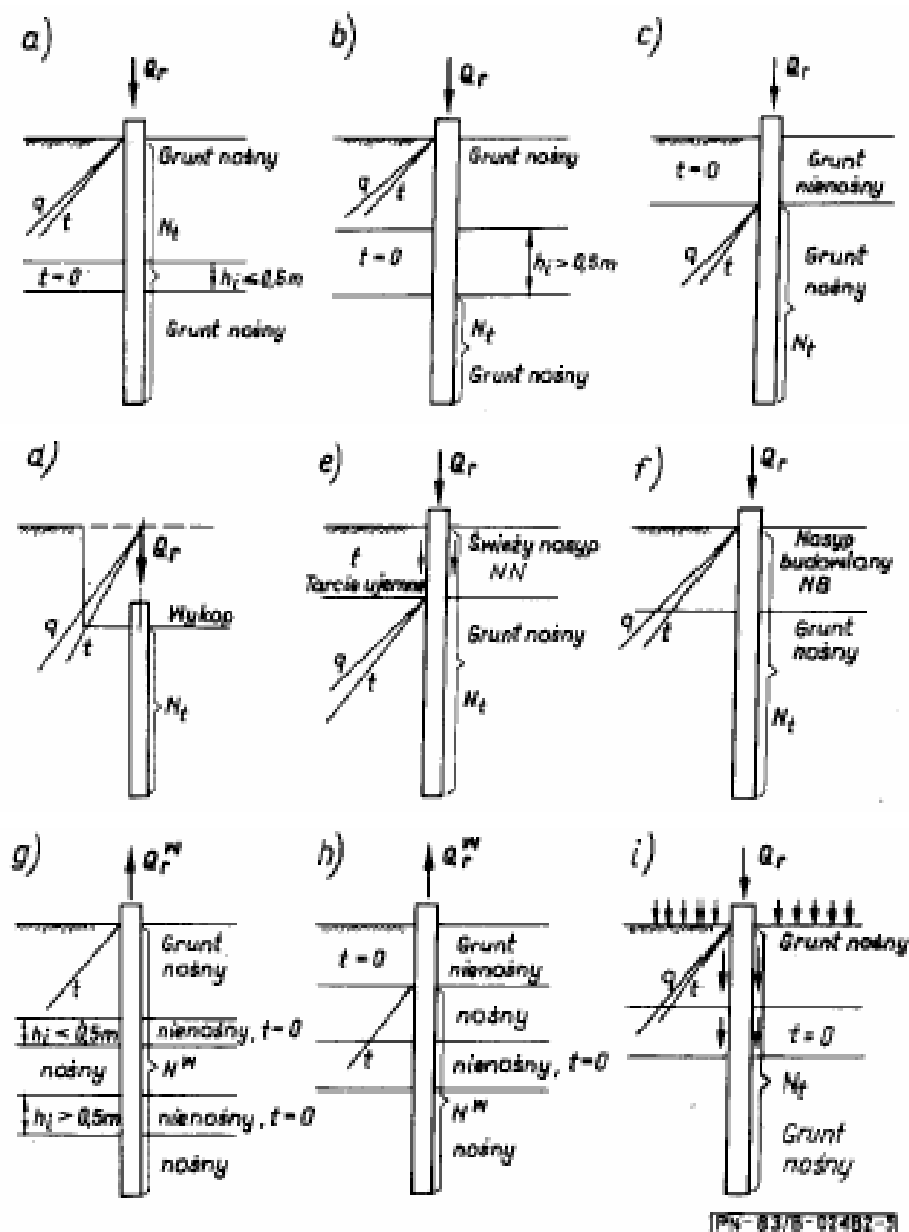
Wartości t podane w tablicy 2 należy przyjmować dla głębokości 5 m i większej, mierząc od poziomu terenu lub wyznaczonego uprzedni poziomu interpolacji. Na głębokościach mniejszych niż 5 m wartości t należy wyznaczać przez interpolację między wartościami z tablicy 2 a wartością zero przyjmowaną dla poziomu interpolacji. Wartości t należy przyjmować bez względu na średnicę pała.

**Tablica 2 Wartości charakterystyczne jednostkowego granicznego oporu gruntu
 wzdłuż poboczniczy pala t [kPa]**

Nazwa gruntu	Stopień zagęszczenia			
	$I_D = 1,00$	$I_D = 0,67$	$I_D = 0,33$	$I_D = 0,20$
Żwir, pospółka	165	110	74	59
Piasek gruby i średni	132	74	47	34
Piasek drobny	100	62	31	22
Piasek pylasty	75	45	25	16
	Stopień plastyczności			
	$I_L < 0, \omega \leq \omega_s$	$I_L = 0, \omega = \omega_p$	$I_L = 0,50$	$I_L = 0,75$
Żwir gliniasty, pospółka gliniasta	134	95	67	44
Piasek gliniasty, glina piaszcz., glina, glina pylasta	95	50	31	14
Glina piaszcz. zwięzła, glina zwięzła, glina pylasta zwięzła, il piaszcz., il, il pylasty	95	50	25	11
Pył piaszczysty, pył	65	30	16	7
Namuły	48	18	0	0

Wartości q i t w szczególnych warunkach gruntowych

W gruntach spoistych w stanie miękkoplastycznym o $I_L > 0,75$ oraz w torfach i namulach wartości q i t (przy tarciu pozytywnym) należy przyjmować równe zero. Wyjątek stanowią namuły w stanie zwartym i półzwartym w odniesieniu do wartości t . W przypadku przewarstwienia ośrodka gruntowego, w którym jest zagłębiony pał, warstwą lub warstwami gruntu o miąższości większej niż 0,5 m, dla których $t = 0$, przy obliczaniu nośności pala znak sumy we wzorze na nośność obejmuje wartości iloczynów $t_i^{(r)} A_{si}$ odpowiadające jedynie warstwom leżącym pod najniższą warstwą gruntów nienośnych (rys. 4-a,b). Dla takich przypadków wartości q i t należy interpolować od pierwotnego poziomu terenu.

Rys. 4. Interpolacja jednostkowych oporów granicznych pod podstawą (q) oraz na poboczniczy pała (t) dla gruntów uwarstwionych (PN-83/B-024820)

W przypadku występowania gruntów nienośnych od powierzchni terenu lub w postaci przewarstwień ($h_i > 0,5$ m) oraz gdy warstwy te wywołują tarcie negatywne (ujemne) gruntu (rys. 4-c,e,i) wartości q i t można interpolować liniowo od obliczeniowego poziomu terenu, leżącego w poziomie stropu warstwy nośnej.

Tarcie negatywne (ujemne) gruntu.

W obliczaniu nośności pala należy uwzględnić możliwość wystąpienia tarcia negatywnego wywołanego osiadaniem gruntu względem trzonu pala, zmniejszającego całkowitą jego nośność.

Może ono wystąpić w następujących przypadkach:

1. Pal jest wprowadzony w warstwy nośne przez warstwy gruntów nieskonsolidowanych lub luźno usypanych (np. torfy, namuły, grunty spoiste o $I_L > 0,75$, grunty niespoiste o $I_D < 0,2$ i świeże nasypy), które ulegają osiadaniom pod wpływem własnego ciężaru (rys. 5c).
2. Przewidywane jest dodatkowe obciążenie naziomu (rys. 5i) względnie odwodnienie gruntu zalegającego wokół pala.

W pierwszym przypadku należy w drugim członie wzoru na nośność wyrażającym opór poboczniczy przyjmować dla osiadających warstw gruntu ujemną wartość $t^{(r)}$ wg tabl. 5.

W drugim przypadku, gdy dodatkowemu osiadaniu mogą ulec warstwy gruntu rodzimego mało ściśliwego, wartości tarcia ujemnego w tych warstwach należy przyjmować wg tablicy 2, dla odpowiedniego rodzaju gruntu, wstawiając je do wzoru ze znakiem ujemnym; γ_m należy przyjmować $\geq 1,1$ określone na podstawie dokumentacji geotechnicznej dla I_D lub I_L .

Tak samo należy postępować w odniesieniu do warstwy gruntu, która może osiąść pod wpływem odkształceń niżej leżących warstw ściśliwych.

Tablica 3 Wartości tarcia negatywnego

Lp.	Rodzaj gruntu	Tarcie ujemne $t^{(r)}$ [kPa]
1	Świeże nasypy i piasek ($I_D \leq 0,2$)	5÷10
2	Piasek pylasty ($I_D \leq 0,2$), pył piaszczysty ($I_L \geq 0,75$)	10
3	Piasek gliniasty, glina piaszczysta ($I_L \geq 0,75$)	5÷10
4	Torf, namuł	5÷10

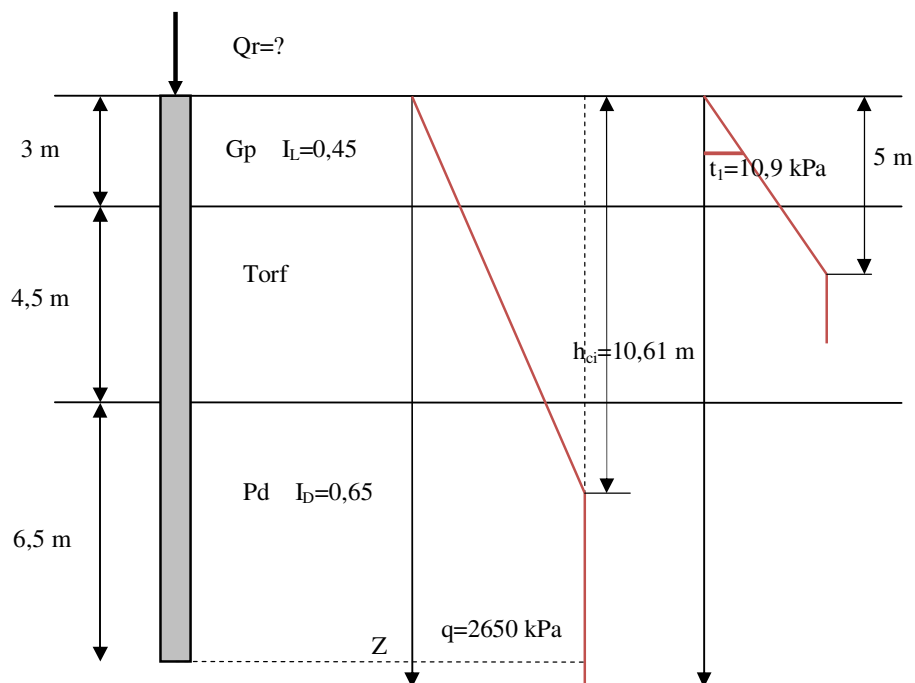
Przykład obliczeniowy.

Wyznaczyć maksymalną siłę obliczeniową, jaką można obciążyć pal w fundamencie składającym się z 4 pali.

Dane: pal żelbetowy, prefabrykowany, wbijany o przekroju kwadratowym 450×450 mm i długości 14 m. Powierzchnia terenu wokół pala może być obciążona (należy uwzględnić tarcie negatywne).

Przelot [m]	Rodzaj gruntu	Metoda B				
		γ [kN/m ³]	Stan gruntu	γ' [kN/m ³]	$\phi_u^{(n)}$	$c_u^{(n)}$ [kPa]
0.0 – -3.00	Gp	18.5	$I_L = 0,45$	11.2	11	10
-3.0 – -7.5	Torf	10.0	-	3.5	15	5
-7.5 – -25.0	Pd	17.0	$I_D = 0,65$	9.5	32	-

ZWG = -2,5 m ppt (zwierciadło wody gruntowej)

Poziom interpolacji dla wyznaczenia q i t przyjmuje się zgodnie ze schematem i) rys. 5 PN-83/B-024820, czyli w poziomie terenu. Pamiętajmy przy tym, że istnieją nieco zmodyfikowane schematy z uwzględnieniem tzw. wysokości zastępczej, opisane w dalszej części.

Wyznaczenie oporu podstawy pała q oraz nośności podstawy

Pale zakończono w warstwie piasków drobnych: $P_d, I_D = 0,65$;

według tablicy 1 PN-83/B-024820: $q = 2650 \text{ kPa}$ (na głębokości krytycznej $h_c = 10 \text{ m}$ i dla średnicy podstawy $D_0 = 0,4 \text{ m}$)

$$\text{Dla } D_i = 0,45 \text{ m} \rightarrow h_{ci} = 10 \sqrt{\frac{0,45}{0,4}} = 10,61 \text{ m}$$

Podstawa pała znajduje się poniżej głębokości krytycznej ($h=14 \text{ m} < h_{ci}$), więc na poziomie podstaw pali: $q = 2650 \text{ kPa}$

$$q^{(r)} = q \times \gamma_m = 2650 \times 0,9 = 2385 \text{ kPa}$$

Nośność podstawy:

$$N_P = S_P \times q^{(r)} \times A_P = 1,1 \times 2385 \times 0,45^2 = 531,3 \text{ kN}$$

Wyznaczenie oporów pobocznic pała t oraz nośności pobocznic z uwzględnieniem tarcia negatywnego

Warstwa I: $G_p, I_L = 0,45$; $h_1 = 3,0 \text{ m}$

Tarcie negatywne

$$\text{dla } I_L = 0,00 \rightarrow t = - 50 \text{ kPa}$$

$$\text{dla } I_L = 0,50 \rightarrow t = - 31 \text{ kPa}$$

$$\text{dla } I_L = 0,45 \rightarrow t = - [50 - (50-31) \times 0,45/0,50] = - 33 \text{ kPa (na głębokości } 5 \text{ m, licząc od poziomu terenu)}$$

Nas interesuje średni opór w obrębie warstwy I, czyli opór w połowie warstwy, tzn. na głębokości $z = 0,5 \times 3,0 = 1,5 \text{ m} \Rightarrow t_1 = 33 \times 1,5/5 = -9,9 \text{ kPa}$

$$t_1^{(r)} = t_1 \times \gamma_m = -9,9 \times 1,1 = -10,9 \text{ kPa}$$

Warstwa II: $T, h_2 = 4,50 \text{ m}$

Tarcie negatywne

$$t_2^{(r)} = - 10,0 \text{ kPa (wartość odczytana z tablicy 3 PN-83/B-024820)}$$

Warstwa III: $P_d, I_D = 0,65$; $h_3 = 6,5 \text{ m}$

$$\text{dla } I_D = 0,67 \rightarrow t = 62 \text{ kPa}$$

$$\text{dla } I_D = 0,33 \rightarrow t = 31 \text{ kPa}$$

$$\text{dla } I_D = 0,65 \rightarrow t = 62 - (62-31) \times (0,67-0,65)/(0,67-0,33) = 60,2 \text{ kPa (na głębokości } 5 \text{ m, licząc od poziomu terenu)}$$

$t_3 = 60,2 \text{ kPa}$ dla całej warstwy ponieważ warstwa III zalega poniżej 5 m od poziomu interpolacji oporu t.

$$t_3^{(r)} = t_3 \times \gamma_m = 60,2 \times 0,9 = 54,2 \text{ kPa}$$

Nośność poboczniczy:

$$N_S = \Sigma[S_{Si} \times t_i^{(r)} \times A_{Si}] = S_{S1} \times t_1^{(r)} \times A_{S1} + S_{S2} \times t_2^{(r)} \times A_{S2} + S_{S3} \times t_3^{(r)} \times A_{S3}$$

$$= 4 \times 0,45 \times [S_{S1} \times t_1^{(r)} \times h_1 + S_{S2} \times t_2^{(r)} \times h_2 + S_{S3} \times t_3^{(r)} \times h_3] =$$

$$= 1,8 \times [0,9 \times (-10,9) \times 3,0 + 0,9 \times (-10,0) \times 4,50 + 1,1 \times 54,2 \times 6,5] = 571,7 \text{ kN}$$

w tym tarcie negatywne $T_n = 125,9 \text{ kN}$

Całkowita nośność na wciskanie:

$$N_t = N_S + N_P = 571,7 + 531,3 = 1103,0 \text{ kN}$$

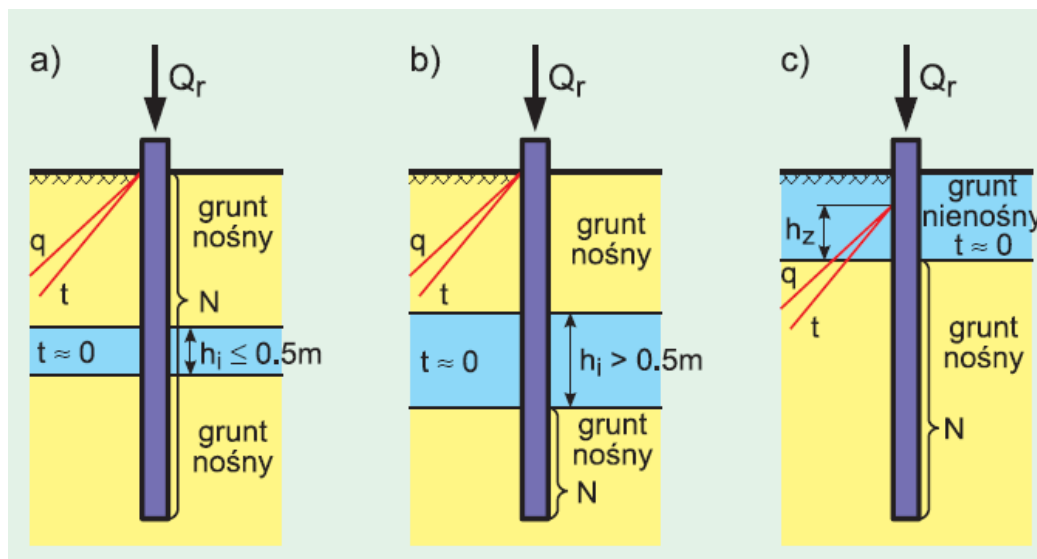
Warunek nośności dla pala pojedynczego: $Q_r \leq 0,9 \times 1103,0 = 992,7 \text{ kN}$

Obliczenia nośności pali wciskanych wg PN-83/B-02482

Przykład

		rodzaj pali: pale żelbetowe, prefabrykowane, wbijane												
		długość boku D = 0.45 [m]												
		zwiększenie podstawy = 1.0												
Rzędna [m ppt]	warstwa geotechniczna	Nośność podstawy ($A_p = 0.2025 \text{ m}^2$)				Nośność poboczniczy ($A_s (1\text{mb}) = 1.8000 \text{ m}^2$)						Nośność pala pojedynczego		Długość pala L [m]
		S_p [-]	$q^{(n)}$ [kPa]	γ_m [-]	$N_p = S_p \cdot A_p \cdot q^{(n)} \cdot \gamma_m$ [kN]	S_{si} [-]	h_i [m]	$t^{(n)}$ [kPa]	γ_m [-]	$N_s = S_{si} \cdot A_{si} \cdot h_i \cdot t^{(n)} \cdot \gamma_m$ [kN]	$N_s = \sum N_{si}$ [kN]	$N_t = N_p + N_s$ [kN]	$m \cdot N_t$ [kN]	
0.00	poz. posad.													
3.00	Gp					0.9	3.00	-9.9	1.1	-52.93	-52.93	-52.93	-48	3.00
7.50	T					0.9	4.50	-10.0	1.0	-72.90	-125.83	-125.83	-113	7.50
8.00	Pd	1.1	1998	0.9	400.55	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	-72.19	328.36	296	8.00
8.50	Pd	1.1	2123	0.9	425.61	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	-18.55	407.06	366	8.50
9.00	Pd	1.1	2248	0.9	450.67	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	35.09	485.76	437	9.00
9.50	Pd	1.1	2373	0.9	475.73	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	88.73	564.45	508	9.50
10.00	Pd	1.1	2498	0.9	500.79	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	142.37	643.15	579	10.00
10.50	Pd	1.1	2623	0.9	525.85	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	196.00	721.85	650	10.50
11.00	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	249.64	780.90	703	11.00
11.50	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	303.28	834.54	751	11.50
12.00	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	356.92	888.18	799	12.00
12.50	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	410.56	941.82	848	12.50
13.00	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	464.19	995.45	896	13.00
13.50	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	517.83	1049.09	944	13.50
14.00	Pd	1.1	2650	0.9	531.26	1.1	0.50	60.2	0.9	53.64	571.47	1102.73	992	14.00

Zgodnie z powszechnie uznawanym Komentarzem do normy PN-83/B-02482, autorstwa M. Kosseckiego (PZliTB, Szczecin 1985) w przypadku występowania gruntów nienośnych od powierzchni terenu lub w postaci przewarstwień ($h_i > 0,5$ m) oraz gdy warstwy te wywołują tarcie negatywne (ujemne) gruntu (rys. 5c,e,i) wartości q i t należy interpolować liniowo od obliczeniowego poziomu terenu, leżącego w poziomie stropu warstwy zastępczej.

Rys. 5 Interpolacja jednostkowych oporów granicznych pod podstawą (q) oraz na poboczniczy pała (t) dla gruntów uwarstwionych (www.pg.gda.pl/~tbrzo)

Mięszczość warstwy zastępczej leżącej powyżej warstwy nośnej określa się następująco:

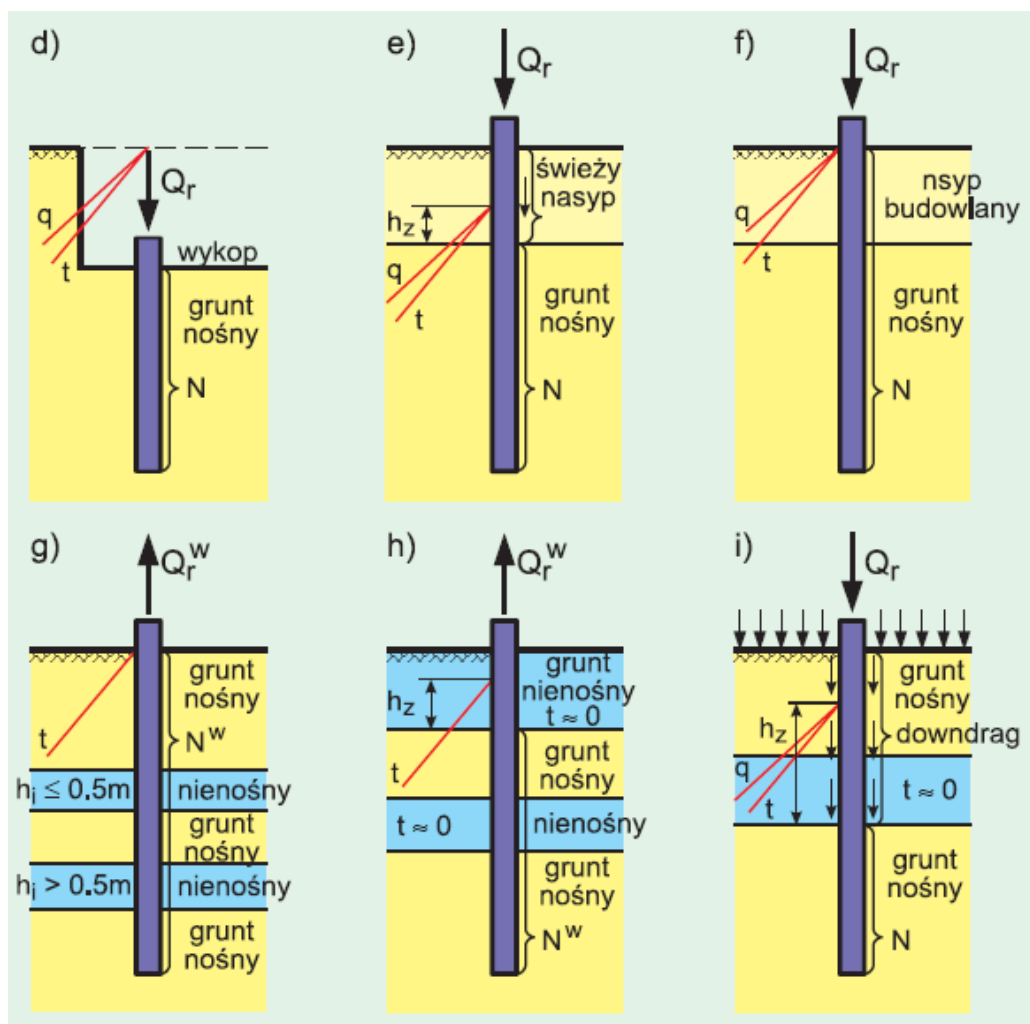
$$h_z = 0,65 \frac{\sum \gamma'_i h_i}{\gamma'}$$

gdzie:

γ' – wartość charakterystyczna ciężaru objętościowego gruntu nośnego z uwzględnieniem wyporu wody,

γ'_i – wartości charakterystyczne ciężarów objętościowych gruntów z uwzględnieniem wyporu wody w warstwach zalegających powyżej stropu gruntu nośnego,

h_i – mięszczość poszczególnych warstw gruntów zalegających powyżej stropu gruntu nośnego

Rys. 5-c.d. Interpolacja jednostkowych oporów granicznych pod podstawą (q) oraz na pobocznicę pała (t) dla gruntów uwarstwionych (www.pg.gda.pl/~tbrzo)

Jeżeli powyżej poziomu pierwotnego wykonano nasyp budowlany (NB) zgodnie z PN-86/B-02480, wartości q i t należy interpolować od stropu nasypu budowlanego (rys. 5f).

Przy obliczaniu nośności pała wyciąganego należy uwzględnić opór pobocznic również w warstwach leżących powyżej warstw nienośnych (rys. 5g,h).

Wartości q podane w tablicy 1 dla gruntów luźnych i miękkoplastycznych mają zastosowanie, gdy cały pał jest pograżony w takich gruntach. Jeśli grunty są uwarstwione, należy wykluczyć opieranie podstawy pała o warstwy wymienionych gruntów.